

Jens Johansens skrifter II

afskrevet til Hjortsvang Museum i marts 2005 af Marie Rasmussen, Hjortsvang. Der er skrevet direkte af efter Jens Johansens to håndskrevne hæfter, men enkelte steder - for forståelsens skyld - rettet lidt i stavemåde og tegnsætning. Det grå hæfte fortæller om Jens Johansens barndom og, hans liv som landmand og svineavlsmænd.

Lysebrunt hæfte, der beskriver Rasmus Andersen, søn af Anders og Gabrielle:

Rasmus Andersen, der var født i Torp 28/2.1824 og Søn af Anders Rasmussen og hans franskfødte Hustru Gabrielle, fik Gaarden her paa Linnerup Østermark efter Peder Hansens Enke, Else Olesdatter, som havde en Datter Rasmus skulle have tillige med Gaarden. Gaarden blev tilskjødet Rasmus 5/12.1852 og han udstedte en Aftægtskontrakt til Enken, men inden Brylluppet fandt Sted konstaterede han, at Pigen var gravid, og saa langt henne, at Undfangelsen maatte have fundet Sted før han lærte hende at kende og derfor vilde han ikke giftes med hende. Men Gaarden havde han jo overtaget og Else Olesdatter blev ogsaa som Aftægtskone til hun døde 89½ Aar gl. 8tende December 1873.

Kvinder kan jo godt være snedige i Forretninger og det har nok været Elses Mening at fiffe Rasmus med den uheldige Datter, men den gik altsaa ikke, og det var maaske ogsaa det bedste til begge Sider, maaske er hun saa bleven gift med sin forrige Kæreste (jeg ved ikke noget om, hvad der blev af hende).

Rasmus giftede sig saa med min Mormor Gertrud Christensdatter, der sad som Enke efter Jens Ibsen paa en Sandmarksgaard i Nørskov paa Klovborg Mark. Hun var ogsaa fra Torp og de var derfor ikke helt fremmede for hinanden; hun havde to Børn, men det var han jo indforstaaet med før Aftalen blev truffen og Ægteskabet blev jævnt godt, jeg husker han græd, da hun var død; han havde vidst et letbevægeligt Sind, formodentlig en Arv efter hans franske Moder.

Han havde ogsaa en Del Faderfølelser overfor de to Stifbørn, maaske var Forholdet bedst til min Moder, han kom meget hos os. Han var en flittig Kirkegænger og kom tit ind til os fra Kirke. Efter hvad jeg har erfaret stod Mor og Morbroder Kristian ikke tilbage for andre Gaardmandsbørn og min Morbroder var da ogsaa paa Højskole, det var der vist ikke ret mange her i Sognet der den gang kom; og da Rasmus paa Grund af Alderdomssvaghed ikke kunde passe Gaarden længere, vilde han have at den skulde gaa i Arv til en af Stifbørnene. Det blev saa mig der fik den, men han sagde at Kristian jo egentlig var nærmest til at faa den: "Men jeg kan nu ikke med den Kone han har". Det skulde jo ordnes saadan, at han og hans anden Kone skulde blive boende paa Gaarden og have Aftægt og Pasning derfra. Dette tyder jo paa en ikke ringe Del af Faderskabsfølelse over for Stifbørnene. Han var baade dygtig og paapasselig og han havde faaet en dygtig Kone i "Gjatri" som han udtalte hendes Navn, saa det gik økonomisk godt og det maa nok siges at være et Plus i Forholdet efter det gamle Ordsprog: "Naar Krybben er tom bides Hestene". Gjertrud kom heller ikke tomhændet til Gaarden. Han sagde, at var han ikke bleven gift med hende kunde han ikke være bleven ved Gaarden, der foruden Aftægten til Else Olesdatter var behæftet med en større Gæld.

Han var en livlig og interesseret Mand med en meget god Forstand og ikke saa lidt Handelsgeni. Han har fortalt, at han en Tid handlede sammen med Jens Jørgensen,

Lensgaarde, der gerne hen paa Dagen, naar de var til Marked, blev fuld og saa vilde han ikke handle mere, men hans Dreng der stod og holdt ved Kreaturerne maatte alligevel ikke trække hjem. Rasmus Andersen gav dem saa alligevel Lov til at trække hjem da de stod og frøs. Jens Jørgensen blev jo gal da han kom ud af Teltet, hvor han havde siddet og hygget sig med "Smaa Sorte", men da Rasmus sagde at det var ham der havde givet dem Lov faldt han til Ro igen. En Gang de havde været til Marked i Kollemorten var Jens Jørgensen bleven meget daarlig, men alligevel vilde han selv være Kusk og det gik da ogsaa saadan at Vognen væltede og J. J. kom til at ligge inde under Vognkassen. Rasmus maatte jo saa løfte Kassen saa meget, at han kunde kravle ud, men Vognen, der laa med Hjulene opad, skulde de jo have vendt og det var ikke saa let, for Jens Jørgensen kunde ikke bøje sig ned og faa Tag i Hjulet uden at falde omkuld, men saa fandt Rasmus paa at løfte først Baghjulet op, den kunde Jens Jørgensen saa staa og holde mens Rasmus løftede det forreste Hjul, og paa den Maade fik de Vognen paa ret Køl igen, og saa maatte Rasmus køre hjem.

Jens Jørgensen og Rasmus Andersen har vel begge været i Sogneraadet for de blev uenige om Skatteansættelsen, den ene syntes jo han kom for højt op i Forhold til den anden. Jens Jørgensen tilbød saa at vilde bytte Gaard med Rasmus naar han beholdt Jorden ved den gamle Gaard, og de handlede saa saadan, at alt skulde blive paa Gaardene, de maatte kun medtage det Tøj de gik og stod i og saa Kone og Børn.

Rasmus mente, da han fortalte det, at han havde gjort den bedste Handel, for Lensgaarde, mente han, var bedre besat baade ude og inde end hans egen Gaard. Det blev nu ikke til noget med Flytningen, om Jens Jørgensen maatte betale for at blive fri, snakkede Rasmus ikke om.

Rasmus vilde gerne sige Morsomheder, han kom imellem ind i Skolen for at tale med den gamle Knud Svenstrup (Læreren), der skrev Skjøder og Obligationer for ham; naar han kikkede derind sagde han, før han lukkede Døren "æv i Klephoveder". Han brugte ogsaa at sige til Drengene, som han snakkede med "Du snakker nesten som om a Skind wa ou di Rev". Hans Morsomheder var ofte seksuelt betonedede, en Søndag de først mødte Kirkegængere var gaaet ind i Vaabenhuset og snakkede, mens de ventede paa Præsten, sagde han: "De siger N.N.s Pige er kommet galt afsted". Og fortsatte: "De Kvinder taaler heller ikke noget nu om Stunder".

I den Tid var det af Vigtighed at faa Foraarsæden saaet i passende Tid. Blev den saaet for tidligt og Foraaret blev kold og fugtigt kvalte Ukrudtet Kornene, men der kunde jo ogsaa saaes for sent. Rasmus sagde han vilde helst hvis han kunde fange en Skarnbasse: sad Lusene henne ved Forbenene var det for tidlig at saa, og sad de ved Bagbenene var det for sent, den passende Saatid var naar de sad midtvejs. Han havde en Lærebog med forskellige Raad. Der stod i den, Rugen siger: "Hjælp mig forneden, foroven skal jeg nok hjælpe mig selv". Det betød jo at Rugen ikke maatte saaes for dybt. Om det ogsaa var derfra han havde det med "Saatiden" ved jeg ikke, men den minder forresten meget om vor Tids Tipning.

Rasmus Andersens første Kone døde 15. Januar 1885 og 24. November samme Aar blev han gift med Maren Jensdatter, hvis Mand Holger Christiansen var afgaaet ved Døden den 19. Juni ogsaa i 1885. Det var jo ikke nogen lang Sørgetid paa nogen af Siderne, men de var praktiske Folk, Rasmus manglede en Kone i Huset og Maren kunde ikke blive siddende Enke paa den tørre Sporeejendom i Aale Vestermark, den kunde hun ikke selv passe og den var for lille og daarlig at holde Hjælp paa. De havde ingen Børn nogen af dem. Maren havde haft en datter der hed Edel Margrethe

der var født 26. Juli 1856 og som døde 10. Januar 1878, godt 18½ Aar gl. Saa de havde kun dem selv at sørge for og det maa siges at de gjorde det meget fornuftigt for det blev et meget godt Forhold.

Rasmus døde 15. April 1899 og Maren 12. April 1913. Hun overlevede altsaa hendes anden Mand i 14 Aar paa nær 3 Dage.

Efter Rasmus' Død fortsatte Maren med at forestaa Husførelsen for mig til jeg i 1903 blev gift med Kathrine. Det var jo en fordelagtig Ordning for mig, jeg havde gratis Husbestyrerinde og svarede ingen Aftægt og hun passede alting ligesaa samvittighedsfuldt, som da hun arbejdede for sig selv og jeg tror ogsaa hun befandt sig godt derved og det gjorde jeg ogsaa, for hun var en rar gammel Kone med et udpræget Tjenersind.

Det blev jo en stor Forandring for hende, da Kathrine kom og overtog Husførelsen, som hun vist aldrig kom over; hun flyttede saa ned til Johan Madsen, hvis afdøde Kone var Marens Søsterdatter, det var jo ligesom lidt mere hendes egen Familie; men det gik heller ikke godt for hende, hun talte med mig om at flytte tilbage igen og jeg har senere haft lidt Samvittighed af at jeg ikke lod hende prøve, for hun havde fortjent den største Hensynsfuldhed af mig, men jeg forstod jo at det var Savnet af hendes Livsgerning hun ikke kunde overvinde.

Senere Tilføjelser:

Jeg har lige læst at Ordføreren ved Præsternes Ægteskabsskole gav følgende Raad til Manden: Du skal kysse din Kone tit og følgende Raad til Kvinden: Du skal fodre ham uhyre godt.

Meningen dermed maa vel være, at Manden ved at kysse tit giver Konen Forstaaelse af hendes Betydning og Uundværlighed for ham og for at hans Forelskelse i hende ikke er i Aftagende. Og at "fodre Manden godt" betyder vel, at hun gør sig Ulejlighed med at gøre det saa godt for Manden som hun formaar.

Hvordan Marens og Rasmus's første Tid formede sig ved jeg ikke ret meget om, men formoder dog at Kysseriet ikke blev forsømt, for i de sidste Aar Rasmus levede og paa Grund af Svaghed mest maatte sidde i Lænestolen, forsømt Maren sjældent naar hun skulde ud, at kysse ham til Farvel. Og hvad Fodringen angaar, var den nærmest lidt overdreven, idet han ret hurtig blev ikke saa lidt korpulent og paa anden Maade overdrev hun ogsaa sin Godhed, idet hun lagde saa mange Dyner paa hans Seng, at den blev ½ Alen højere end almindeligt og var jo saa ikke saa let for Rasmus at komme op i; en Aften gik det ogsaa galt, Sengebaandet brast og han faldt bagover mod en Stol og brækkede flere Ribben, men saa blev de overflødige Dyner ogsaa fjernet.

Løse sider om Rasmus Andersen, indlagt i det lysebrune hæfte, som for en stor del er magen til det først afskrevne, måske den oprindelige kladde, men de er alligevel medtaget her.

Rasmus Andersen, der var gift med min Mormor Gjertrud Christensdatter, var altsaa min Moders Stiffader. Han var født i Torp ligesom min Bedstemoder og de har vel kendt hinanden fra Barneaarene. Hans Forældre var Anders Rasmussen og Gabrielle, som Lili Hübschmann i Fjor omtalte i et Radioforedrag som de mulige Hovedpersoner i Blichers "Messing Jens". Gabrielle var ganske vist født i Frankrig, hvor Anders Rasmussen som dansk Soldat efter Napoleons Fald deltog i Besættelsen af Frankrig og fik Gabrielle med sig hjem til Torp. Om de blev gift i Frankrig eller først ved Hjemkomsten ved jeg ikke. Men det er ikke sandsynligt at det er dem, der har været Model for Blichers Fortælling, da Anders Rasmusen tilhørte Fodfolket. Rasmus Andersen havde et lille Brændevinsanker, der vel kunde rumme 5-6 Potter, den fortalte han at hans Moder havde baaret paa hendes Ryg hjem fra Frankrig og saa solgte hun Snapser til Soldaterne, naar de holdt Hvil og tjente vel saa derved til sin egen Forplejning. Ellers fortalte Rasmus Andersen ikke noget videre om Forældrene, ja, han fortalte da, at hans Fader var Skovfoged, vist nok under Julianelyst. Den Gang var det Skik at Folk ved Nattetid hentede det Træ de behøvede i Skovene og for en Nemhed savede de Træerne af et Stykke over Jorden. Anders Rasmussen skulde vel passe at Træerne ikke blev stjaalne og for at undgaa at disse Rodstykker ikke skulde faa Ejeren til at tvivle om Skovfogedens Paapasselighed maatte Rasmus Andersen og hans Fader hjælpes ad med at faa dem oversavet som normal for Skovning nede ved Jorden. Det gav ikke saa lidt Besvær, og de fik naturligvis saa Stumperne, men de kunde jo lige saa let save et helt Træ om og det vilde jo give mere Træ for det samme Arbejde.

Rasmus Andersen var vistnok eneste Søn, men han havde flere Søstre. Hans søster Gabrielle besøgte os den første Vinter jeg var hernede (98-99). Baade hun og Broderen vilde gerne spille Kort med mig og Niels (Karlen) om Aftenen, den første Aften var jeg og Gabrielle Makker og vi klarede os godt, naar Gabrielle gav Kort, for dem Rasmus og Niels skulde have, kikkede hun og var der Matadorer imellem, stak hun dem underst i Bunken, hvoraf hun jo selv fik de tre Nederste, men blev det til mere end tre, tog hun deraf, naar hun delte ud enten til sig selv eller mig. Rasmus var jo gammel og ikke saa god til at se og Niels, der var en bundærlig Ungkarl paa tæt ved de 60 Aar havde ingen Kjendskab til Kvinders Træskhed og jeg kunde jo ikke saa godt paatale det, da hun var min Makker. Men Aftenen efter blev jeg og Rasmus Makkere og saa paatalte jeg jo Uregelmæssigheden, Rasmus blev jo straks lidt hid-sig, men fortsatte alligevel Spillet og snart var der ingen Misstemning at spore, han havde jo mere Erfaring med Kvinder end Niels.

Gabrielle var den eneste af Søstrene der besøgte ham den første Vinter jeg var hernede, men en Svoger, der hed Anders Thyrsted, var her et Par Gange. Jeg tror nok

ogsaa Rasmus satte stor Pris paa ham. Han boede i Torp og Rasmus var vel nok glad for at spørge Nyt derfra, det var jo alligevel hans Fødesogn. Naar han skulde hjem kørte jeg ham paa Vej til imellem Nim og Underup. Jeg kunde ogsaa godt lide at snakke med ham, jeg interesserede mig ogsaa en Del for Torp, hvor ogsaa min Bedstemor var født.

Anders Thyrsteds Kone var da ogsaa levende og var med til Rasmus Andersens Begravelse. Han døde i Foraaret 1899 som jeg havde overtaget Gaarden i Nov. 98. Efter Rasmus Andersens første Kones Død blev han gift med Maren Holgersen, der var Enke efter en Husmand i Aale (Sporen). Hun var en god og arbejdsom Kone og det blev vistnok et meget godt Ægteskab for dem begge. Hun fortsatte saa som Husbestyrerinde for mig i fire Aar, til Kathrine kom i Foraaret 1903. Maren blev jo en fordelagtig Aftægtskone for mig at have. Jeg tror nok hun befandt sig godt derved og det gjorde jeg da ogsaa, jeg kom til at sætte stor Pris paa hende og jeg tror ogsaa hun var glad for mig. Da Kathrine kom og overtog Husgerningen kom hun vel nok til at føle sig lidt mindre vel ved Stillingen, det er vist ikke let at undgaa, naar man maa tage Afsked med sin Livsgerning og hun flyttede ned til Johan Madsen, der havde været gift med hendes Søsterdatter; det var jo ligesaa meget hendes Familie, men der kneb det ogsaa med Tilfredsheden og hun talte med mig om at flytte her op igen. Men her kunde det jo heller ikke blive det samme for hende som før, men jeg har endnu næsten lidt Samvittighed af at jeg ikke lod hende prøve, for hun havde fortjent den største Hensynsfuldhed af mig.

Rasmus's Søstre var sorthaarede og mørklodne, hvorimod han var mere lys og rød-musset, de havde vist alle Temperament efter deres sydlige Afstamning, de lod sig helt henrive af Stemningen de var i. Det var nok en Skuffelse for Søstrene, at Rasmus overdrog mig Gaarden til en forholdsvis lav Pris og at han testamenterede næsten hele Formuen til Maren. De havde nok ventet, at Arven efter deres velstillede Broder, der var barnløs, var bleven mere betydelig. Min Svoger Niels Nyborg kørte for dem til Kirken da Rasmus Andersen blev begravet og det lod ikke til vor Skik at "laste Folk ved Bryllupper og rose dem ved Begravelser", var optaget af dem, for deres Omtale af Broderen var noget helt andet.

Rasmus Andersens Blod kunde let komme i Kog. Han var jo Venstremand og meget opbragt over Estrups Provisorie og i et Selskab, hvor der blev talt om at lade være at betale Skat indtil der blev foretaget Udpantning, sagde min Fader, at han ikke vilde være med, der opnaaedes jo ikke andet derved end de ogsaa kom til at betale Pante-fogeden. Da Rasmus fortalte min Moder, som jo var hans Stifdatter, om Mødet hvor hendes Mand, som han vel nærmest regnede som Svigersøn, sagde fra i Skattenægtersagen, sagde han: "Jeg blev saa gal at jeg godt kunde have givet ham en Lussing". Ved en anden Lejlighed lod han Hidsigheden løbe af med sig og smækkede mig en ved Hovedet. Han var i Besøg oppe hos os og mens min Moder var ude i Køkkenet for at lave Kaffe til ham, var han og jeg, der den Gang var 5-6 Aar, og Hunden Tillas, ene i Stuen. Jeg har nok ikke været meget diplomatisk i min Udtale og er vel kommen til at sige noget han ikke synets om, hvorfor han gav mig Lussingen, men med det samme var Tillas i Benene paa ham og bed godt til. Det er jo nok ikke gaaet helt

stille af og da Mor kom ind i Stuen maatte hun jo for et Syns Skyld straffe Hunden. Jeg kan ikke huske det, saa det er efter min Mors Fortælling. Tillas var hendes Yndlingshund og hun sagde, at hun undte ham det godt, saa Afstraffelsen har nok været nænsom.

Rasmus var vist baade en klog og interesseret Mand. Han gik i Kirke næsten hver Søndg, men der var jo ogsaa mere end Prædikenen at gaa efter; den Gang blev der mange Bekendtgørelser læst op efter Tjenesten, saa det var næsten nødvendigt at gaa til Kirke for at følge med Tiden. Hvor dybt Religiositeten stak hos ham er ikke godt at vide, jeg tror nærmest han var saa meget Stemningsmenneske, at han godt kunde være alvorlig optaget deraf og i næste Øjeblik af noget helt andet. Hans Hjorddreng har fortalt, at Rasmus engang de samledes ved Bordet, fortalte om en Uret han var overgaaet og saa snart han var færdig med Bordbønnen optog han igen Emnet med et kraftig Bandeord paa at "han nok skulde tale den Herre til". Han var meget skæmt-som, mens hans Morsomheder var jo ikke altid hvad vi nu forstaar ved høvisk Tale. Folk var heller ikke den Gang saa afslebne som nu. Han var en god Fortæller og han havde jo oplevet en Del, for i hans Velmagtsdage handlede han en Del og var vist ogsaa med i Sognets Styrelse. Det var nok ved en Slags Skatteligning han og hans gode Ven og Handelskompagnon Jens Jørgensen i Lensgaarde ikke kunde enes om, hvad de skulde svare i Skat og det endte med Jens Jørgensen tilbød at bytte Gaard med Rasmus Andersen. De maatte ikke tage andet med end hvad de gik og stod i (ogsaa antagelig Kone og Børn), og saa skulde Jens Jørgensen ogsaa beholde Jorden til "den gamle Gaard". Da Rasmus fortalte det, mente han at Handelen var mest fordelagtig for ham, han mente Besætning og Indbo var meget mere værdifuld paa Lensgaarde og det var da vist ogsaa Jens Jørgensen der fortrød Handelen; om han maatte spytte i Bøssen for at blive fri, nævnede han ikke noget om.

Mens de handlede sammen blev J. J. ofte paa Markederne fuld hen paa Dagen og saa vilde han ikke handle mere, men Drengene maatte alligevel ikke trække hjem med Dyrene. En Gang det var koldt og Regnvejr gav Rasmus dem Lov til at trække hjem. Da Jens Jørgensen saa at Kreaturerne ikke længere var paa Markedet, blev han vred. Men da han fik at vide at Rasmus havde givet dem Lov faldt han til Ro igen. Engang fra Kollemorten Marked, hvor J. J. selv vilde køre, skønt han var meget paavirket, væltede Vognen ved Hammer Mølle saa uheldig at J. J. kom til at ligge under Vognkassen, der havde Bunden vendt opad. Rasmus fik saa Siden løftet saa meget, at Jens Jørgensen kunde kravle ud, men saa skulde de jo have Vognen rejst op igen og fordi J. J. ikke kunde bøje sig ned og løfte det ene Hjul, maatte Rasmus først løfte det ene Hjul op, og naar det var løftet op kunde J. J. staa og holde det mens Rasmus løftede det andet, og paa den Maade lykkedes det omsider at faa Vognen paa ret Køl - og saa maatte Rasmus køre det sidste Stykke af Vejen.

Jens Jørgensen var vist en dygtig Mand og det var hans Fader nok ogsaa, han hed vistnok Jens Myllerup; det kunde jo tyde paa han var fra Myllerup og ikke var født paa Lensgaarde. En gammel Kone der arbejdede som Hushjælp paa Lensgaarde, fortalte at den gamle var tidlig paa Færde om Morgenen og satte Folkene i Gang og om Aftenen passede Sønnen, at der ikke blev for tidlig Fyraften og en Kendsgerning var

det, at der ved J. J.s Død var mange Penge i Lensgaarde. Sønnen Povl var vist ikke fremragende som Landmand, han havde mere Lyst til at komme ud og at handle, men som Handelsmand naede han vist knap Faderen. Han var jo J. J.s yngste Søn og blev maaske derfor mere skaanet end den ældste, som vist hed Karl og som efter sigende blev lidt haardt behandlet af Faderen; der insinueredes lidt om, at Moderen havde haft en Kæreste før hendes Giftermaal med Jens Jørgensen.

Rasmus Andersen var vist klogere end Gennemsnitsmenneskene og dygtig baade som Handelsmand og Landmand og blev derfor ogsaa meget velstillet, men kunde ogsaa i visse Retninger være lidt original. I hans Tid var det mere vanskelig at træffe den heldigste Saatid. Han brugte saa at fange en Skambasse, hvis Lusene den havde under Kroppen, sad ved Forbenene var det for tidlig og sad de ved Bagbenene var det for sent, den rette Saatid for Byggen, havde han hørt, var naar de sad midtvejs.

Som nævnt var Rasmus Andersen født i Torp, hvordan det er gaaet til at han kom til Linnerup, ved jeg ikke noget om, kun at han skulde have været gift med Datteren her paa Gaarden, som ejedes af Peder Hansens Enke, Else Olesdatter, der var barnefødt i Aale 11.7.1784. Rasmus Andersen skulde saa have Gaarden tillige med Datteren. Gaarden fik han, da Tilskødningen ordnedes før Brylluppet, men han blev i Mellemtiden klar over, at Datteren var gravid og saa langt paa Vej at Undfangelsen maatte have fundet Sted før han lærte Pigen at kende. Det har han vel ment var en Fejl ved Handelen, som han burde være gjort bekendt med og at Undladelsen deraf berettigede ham til at nægte at modtage Datteren, som Aftalen var skulde følge med Gaarden. Den havde han jo faaet Skødet paa med Forpligtelse til ogsaa at overtage Else Olesdatter som Aftægtskone efter en oprettet Aftægtskontrakt. Hvad der blev af Datteren ved jeg ikke, maaske er hun bleven gift med sin forrige Kæreste. Men Enken blev paa Gaarden til hun d. 8.12.1873 afgik ved Døden i en Alder af 89 ½ Aar. Aftægten var jo en ikke ringe Byrde paa Gaarden og der var antagelig en Gæld paa Gaarden, for han har siden sagt at hvis han ikke var bleven gift med Gertrud kunde han ikke være bleven ved Gaarden.

Kvinder kan vist godt være snedige i Forretninger, og det har aabenbart været Else Olesdatters Mening at fiffe Rasmus med den faldne Datter, men den gik alligevel ikke med Rasmus. Og maaske var det ogsaa det bedste til alle Sider. Hvordan Forholdet blev med min Mormor Gjertrud og Rasmus ved jeg ikke, hun havde jo to Børn med sig, men det vidste han i Forvejen, saa der var ingen Uredelighed ved den Handel. Jeg kan da huske at han græd ved hendes Begravelse. Men da han blev gift med Maren tror jeg nok han fik et meget godt Forhold, jeg har da ogsaa hørt Tale om et Sværmeri i deres Ungdom. Og er saa Elses Datter bleven gift med sin første Kærlighed, kan man ikke sige andet end at Historien endte godt.

Maren (Jensdatter) var født i Aale. Hendes første Mand Holger Christiansen blev hun viet til i Furing *) Kirke 10 Oktober 1858. Hendes Mand var ogsaa født i Aale, hans Fader var Husmand Christoffer Jensen paa Aale Vestermark og Moderen Edel Margrethe Jensdatter. Pastor Riber skrev i hans Skudsmaalsbog, som jeg har fundet i Maren's Efterladenskaber, at han er udskrevet af Skolen ved Foraarseksamen 1843 med Karakter for Kundskaber: Temmelig godt og for Opførsel meget godt og konfirmeret

1ste Søndag efter Paaske Aaret 1843 med temmelig god Religionskundskab og efter et under Forberedelsen udvist flittig og redelig Forhold, var til Alters Søndagen derefter. Og forneden: "Herren lede ham fremdeles paa Dydens Vej". Der staaer ikke noget i Skudsmaalsbogen om hvor han har været de første 4 Aar efter Konfirmationen, men fra 1ste November 1847-1ste Nov. 1852 tjente han paa Havbjerre og fra 1852-58 tjente han paa Herchindsgave i Furing Sogn *) *Furing sogn er måske Fruering, ifølge Trap findes gården Herchendsgave der*) og har begge Steder fra den bedste Vidnesbyrd for Flid og Opførsel. Efter Brylluppet i Furing Kirke flyttede han med Maren til Aale og boede til sin Død 19. Juni 1885 paa Sporen i en lille Sandejendom. De havde en Datter der hed Edel Margrethe Holgersen, der blev født 26. Juli 1859 og døde i 19aars Alderen 10. Januar 1878. Hun havde ved Afgang fra Skolen fine Karakterer for Kundskaber, hun maa vel have arvet Intelligensen efter Moderens Familie. Efter Holgers Død blev Maren gift med Rasmus Andersen, Linnerup 24. November 1885. Det var jo ingen lang Sørgetid efter Mandens Død, men hun var ogsaa en virksom og handledygtig Kvinde, hun har maaske sagt som Holger Drachmann i "En Strandvasker": "Nej, Taaren af Øjet og ud til sin Dont, at glemme sin Død det er Sagen". Hun blev ogsaa en god Kone for Rasmus Andersen paa hans gamle Dage, jeg tror nok det blev et meget godt Forhold og har ogsaa hørt lidt om et Sværmeri i deres Ungdom, i saa Fald har de jo ikke været helt fremmede over for hinanden.

Gjertrud der var født 1814 var 10 aar ældre end Rasmus, der var født 1824, men en Kvinde paa 40 kan jo godt være attraaværdig og var vist ogsaa en meget dygtig Kvinde, hun var ikke helt uformuende og Rasmus har sagt at var han ikke bleven gift med Gjatri, som han kaldte hende, kunde han ikke være bleven ved Gaarden. Nu gik det økonomisk godt og det er altid en Fordel for Forholdet, der siges jo at "naar Krybben er tom bides Hestene", og jeg tror ogsaa det gik jævnt godt med de to Stifbørn, jeg tror han nærede en Del Faderskabsfølelse over for dem, maaske var det bedst med min Moder, han kom meget hos os, men da han paa Grund af Alderdomssvaghed ikke kunde passe Gaarden længere vilde han have at den skulde overgaa til en af Stifbørnene. Det blev altsaa mig der fik Gaarden, men han sagde at Kristian jo egentlig var nærmest til at overtage den, men han kunde ikke med den Kone, han havde, han vilde jo blive boende paa Gaarden tillige med hans anden Kone Maren. Rasmus var som før omtalt en interesseret og dygtig Mand, han havde en Bog med forskellige gode Raad for Landmænd. En af dem lød: Rugen siger: "Hjælp mig for nedden, foroven skal jeg nok hjælpe mig selv", det betød jo at Rugen ikke maatte saaes for dybt i Jorden. I den Tid var det ikke saa let at træffe den rette Saatid. Saaede de for tidlig og Foraaret blev kold og fugtig tog Ukrudtet Magten fra Kornet.